

ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ САНКЦІЙ НА ПРАВА ЛЮДИНИ

Ольшак М. В.

здобувач третього року

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

кафедри міжнародного та морського права

Міжнародний гуманітарний університет

*Науковий керівник: **Качурінер В. Л.***

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Міжнародні економічні санкції є одним із головних інструментів тиску на держави, які порушують норми міжнародного права. Їхня мета – змусити уряд змінити політику чи поведінку шляхом створення економічних труднощів. Однак такі санкції часто мають суперечливий вплив на права людини, зачіпаючи не лише уряди, а й мирне населення.

Економічні санкції включають різноманітні обмеження, такі як торговельні ембарго, заморожування активів, заборона фінансових операцій чи інвестицій. Вони можуть застосовуватися окремими державами або міжнародними організаціями, такими як ООН чи Європейський Союз. Санкції спрямовані на припинення порушень, таких як агресія, порушення прав людини або розвиток незаконних програм зброї [1].

Попри свої благородні цілі, економічні санкції часто призводять до значних порушень прав людини [2]:

1. Економічні труднощі для населення. Санкції часто поглиблюють бідність, обмежують доступ до основних товарів і послуг, таких як їжа, ліки, енергія. Наприклад, санкції проти Іраку у 1990-х роках призвели до гуманітарної кризи, яка торкнулася мільйонів громадян.

2. Обмеження права на життя і здоров'я. Блокування імпорту ліків чи медичного обладнання порушує право на охорону здоров'я.

3. Погіршення доступу до освіти і робочих місць. Економічні труднощі призводять до скорочення освітніх і робочих можливостей, посилюючи соціальну нерівність.

Санкції викликають дискусії про їхню законність та етичність. За Статутом ООН, санкції мають відповідати принципам пропорційності

та недискримінації. Генеральна Асамблея ООН неодноразово закликала країни до уникнення санкцій, які непропорційно шкодять мирному населенню [3].

Важливим інструментом для мінімізації негативного впливу санкцій є впровадження гуманітарних винятків. Наприклад, санкції проти Ірану передбачали можливість імпорту медичних товарів, хоча їх реалізація часто була обмежена.

Міжнародна спільнота має забезпечити баланс між цілями санкцій та їхнім впливом на населення:

1. Гуманітарні винятки. Санкції повинні передбачати механізми забезпечення життєво необхідних потреб населення.

2. Моніторинг і оцінка впливу. Необхідно запровадити системи моніторингу, які дозволяють оцінювати вплив санкцій на права людини.

3. Участь міжнародних організацій. Організації, такі як ООН, мають здійснювати контроль і підтримувати населення, яке страждає від санкцій.

Міжнародні економічні санкції є важливим засобом у забезпеченні дотримання міжнародного права, однак їхній вплив на права людини вимагає ретельного аналізу і контролю. Мінімізація негативних наслідків для мирного населення, впровадження гуманітарних винятків та ефективний моніторинг є ключовими елементами для забезпечення відповідності санкцій міжнародним стандартам прав людини.

Література:

1. Carisch E., Rickard-Martin L., & Meister S. The Evolution of UN Sanctions: From a Tool of Punishment to a Tool of Prevention. Springer, 2017.

2. Cameron I. The Human Rights Implications of Economic Sanctions. *European Journal of International Law*. 1998. Vol. 10(3). P. 507–512.

3. Joyner C. C. United Nations Sanctions and International Law. *International Journal of Legal Information*. 2002. Vol. 30(1). P. 23–42.